

Պ Ա Տ Մ Ա Կ Ա Ա

ԵՐԿՈՒՄ Ի ԽԻԹԱՐԵԱՆՆԵՐ

Պ Ի Ո Ս Է Ի Զ Ա Յ Ն Ա Խ Ո Ր Ի Ն Մ Ե Զ

Պիոս ԺԱ.ի ընտրութեան առթիւ համաշխարհային մամուլը երկարօրէն զբաղեցած՝ նոր ֆասանայապետին ընտրութիւնն ու տեղի ունեցած հանդէսները ժողովուրդներուն հաղորդելու մըրցանքով, նա մանաւանդ Թագազորութեան աննման արարողութիւնը՝ հանդերձ ֆասանայապետական Չայնաւորով:

Սոյն հանդէսին մէջ ամէնէն հետաքրքրաշարժը, որուն այնքան անսովոր զարմանքով և ամենամեծ շահազգոտութեամբ կը հետևի եւրոպացիին՝ յոյն ծէսին ստանձնած պաշտօնական բաժինն է ֆասանայապետական Չայնաւորին մէջ: Վաղմի սովորութիւն մ'է այդ, որ՝ Հուովմայ ֆասանայապետին Չայնաւորին միշտ կը մասնակցին յոյն երկու սարկաւազներ՝ իրենց արևելեան ծիսական տարազներով, Աւաքելական թղթոց և Աւետարանի լատին ընթերցումէն վերջ՝ նոյնները յունարէն լեզուով և կարգաւոր համար:

Այս հակիրճ ծանօթութենէն վերջ կ'արժէ մէջ բերել հոս հետաքրքրական զէպք մը, հանելով զայն մայրովանքիս ժամանակագրութենէն, զոր գրած է մեծանուն Հ. Վկրտիչ Վ. Ալգերեան:

Պիոս Է.ի ընտրութիւնը, ինչպէս ծանօթ է, կատարուած է Ի վենետիկ՝ Ս. Գերգը կղզւոյն Բենեդիկտեանց մենաստանին մէջ: Թագազորութեան օրը Պապական Չայնաւորին պաշտօնապէս զործնական բաժին կ'ունենան երկու Միխիթարեան Հայրեր՝ Հ. Ստեփան Ալիկեան և մեր իսկ ժամանակագիրը Հ. Մկրտիչ Ալգերեան, կարգաւոր յունարէն ընթերցումն ու Աւետարանը:

Մեր ընթերցողաց կը ներկայացնենք սոյն ամսոտանալի անցքը՝ իր յարակից մանրամասնութիւններով, որ ստուգիւ հետաքրքրական են:

Պապըստիր ժողովը գումարուած է 1799 դեկտ.ի 1 - ին, որ կը սեւէ մինչև 1800 Մարտ 13, և կը հրատարակուի յաշորդ օրը՝ ուրբաթ՝ «ձընկմամբ ամեննայն գանգակաց քաղաքիս՝ փոքր մի յասալ քան զօր հասարակ քնդմանք քնդանօրից»։ Նոյն գիշեր կը կատարուի մենաստանին մէջ շքեղ լուսավառութիւն, և «յետ աչարիկ այլևս առտուս երկու եղևն յուսագարպոտրիւնք գիշերի մի քան զմի փաստար»։ Երեք օր եկեղեցիներու մէջ կ'երգուին Չ. Գ. Կ Ա Ս Տ Ա Մ Ե Զ գոհա-

բանական երգը: Ս. Ղազարու մէջն ալ նոյնպէս երեք օր (մարտ 16, 17, 18) ձալու ժամերգուածնէն վերջ: Այդպիսի հազուադէպ հոյակապ հանդիսի պարագաներուն, ինչպէս կ'ենթադրուի, ամէն ոք հետամուտ կ'ըլլայ վայրկեան մ'առաջ ձեռք ձգել մուտքի տոմսակ մը. անով միայն կարելի է կարգաւորութիւնը պահպանուիլ: Մեր Հայրերն ալ բնականաբար նոյն փափագով կը վառուին, և անկարծելի պարագայ մը, (այսինքն վերոյիշխալ մեր երկու Հայրերուն՝ Պիոս Է.ի ձայնաւորին մէջ մատուցած յոյն կիսասարկաւազի և սարկաւազի զերակատարութեամբ մասնակցութիւնը), ստուգի բարեբախտ կ'ընէ զերեք հազարաւորներէ աւելի: Թէ ինչպէս առիթը կը ներկայանայ, այսպէս կը պատմէ մեր ժամանակագիրը:

Քանզի ի խորհիւ խորատիւկաց պապին (որ կոչին մայէզուս տի Էրէմիան) ընդ Պրանցատորայի սեքրետարի Ս. Ժողովուն, Թէ օտաւի՛ զսցին յունարէն կարգացողս է պատարագի օգտին՝ զընթերցում և զաւետարան՝ ըստ սովորութեան Հուովմայ զանի, երբ է վենետիկ լիպս սանն հռոմէական հոտով, երկուս խորհիւ ի ժաման նարս. այսինքն կամ գիծել առ հայազգի միանձնու վանից Սրբուն Ղապարու, որոց թիւիս ծնւթ և ուղարկ իցին յունակերպ՝ հանդերձ լուսակալութեամբ, և կամ գտանել զաստիճանազիս յունակերպս սնորհիմամբ պապին. ըստ որոյ և նունն տեղուս առաջարկէ զիւր փոքրաւորս իբրև զիտակս յունական ընթերցման: Իսպ Պրանցատորս յասալին խորհուրդն մտև, լսելով զվենի ինչ և յապագիւթ Մարիտիկէ: և որ սեծն է, ինքն իսկ պապն առացնել է, Թէ Թէպէտեհ ի պաննիել հարկի սնորհեմի և լուսակալութ: քաջ բարուք լինէր զասնել զարեկեցայ»:

Սրբազանին փափագին վրայ մարտ 19-ին երկու լատին քահանաներ՝ որոնցմէ մին է Պապին Արարողապետը՝ Ս. Ղազար կու գան ու կը հարցնեն Հ. Տեղապահին՝ որ Հ. Ստեփան Ալիկեանին հետ է, Թէ զուք յունածէս էք արդեօք և Թէ ձեր պատարագի սպասները յունական են: Երկու վարդապետները կը պատասխանեն հայկական ծէսի պատկանելին. և անոնք յուսախար՝ արտորանքով կը մեկնին, հրաժարելով սուրբ մ'իսկ առնելէն, առարկելով որ անհրաժեշտ է պապին սարկաւազութեան համար ուրիշ տեղի « յունածեսն և յունակապաս » մէջը գտնել:

1. Հ. Գարբէլէ Աւետիգեանն է, զբնթէ 6 ամիս առջ միտած ըլլաւով Ս. Մեղրոնեան Արքանայրը:

Առիթը ձեռք էլած էր, բայց ո՛չ կորսած.
 Հ. Տեղապահ կը պատմէ վերջը այս դէպքը միա-
 բանեւուն, և ահա իսկոյն ամէնքը կ'ենան-
 դնաւորութիւն, ըսելով թէ չփախցնեն այդ մեծ
 ու պատմական առիթը, և թէ կրնան ի-
 րենք եկողներուն փափաքը կատարել «և այնու
 հանդիսանալ ի հանդիսի սնկ ի մշտնջենաշուք
 պարծանս կրօնիս և սոցիալ»։ Այդ ոգևորու-
 թիւններէն կը վառուի Հ. Տեղապահին սիրտը
 և կը խրախուսէ զ՛. Ստեփան՝ որ մանուկ հա-
 սակէն գիտէր յունարէն։ Արդէն երկու պատուի-
 րակներով, ըստ Ազգերանի, մի միայն Ս. Ղա-
 ճարու վրայ գրած են եղեր յոյսերնին՝ արևելեան
 սարկաւազի սպաս գտնելու համար։ Միտ կող-
 մանէ, սակայն, անսկսելու խոչընդոտ մը երևան
 կու գայ. վննետկոյ Առաք. հուրակը՝ վանքիտ
 բարեկամ վննետաքեակ Յովհաննէս աղա Սեղ-
 բոսեանի միջոցով՝ հըշտ նոյն օր՝ փոխ կը ինչզէ
 իւր փորձարներուն համար ուրար ու չապիկ
 Հազիւ լուրը վանք կը հասնի՝ դէ՛ս աւելի կը
 բորբոքին մեր Հայրերը ու նախանձախնդիր
 եռանդով մը կ'ըսեն իրարու, թէ «ի՛նչու լատինք
 մեր զգեստներով պիտի կրնան կատարել և մենք
 ոչ »։ Անմիջապէս Հ. Տեղապահն ու Հ. Ստե-
 փան «առեալ ընդ իրենանս զչապիկս սարկա-
 շաղի և գաշար փառաւոր՝ պատկերազարդ և
 զրազարդ (որ խնդրակ յինէր)», նաևակ կը
 մտնեն ու կ'երթան գտնելու մի և նոյն արա-
 րողապետը, յայտնելու համար թէ չեն կրցած
 լաւ իմանալ իրենց առաջին միտքը, սպա թէ
 ոչ կրնային Աստուծմով կատարել այդ ծառա-
 յութիւնը՝ թէ՛ անձամբ և թէ՛ զգեստներով, որով-
 հետև մեր ծէջը արեւելեան է և «ըստ գոյացու-
 րեան » յոյներէն առնուած է և չեն պակսիր
 մեր մէջ յունազէտներ։

Այդ պատրաստութիւններով ի Ս. Գէորգ կ'եր-
 թան ու հանգիպելով ուրիշ երկու ծերագոյն
 արարողապետներու՝ կը հաղորդեն իրենց գալըս-
 տեան պատճառները։ Ա՛րքան անպատում կ'ըլլայ
 անոնց ուրախութիւնը՝ հազիւ կը լսեն. նա մա-
 նաւանդ իրենք ալ լաւագոյն կը համարին որ սար-
 կաւազները Ս. Ղազարէն ըլլան։ Անմիջապէս
 սոյն Հարք Այի Տրարի կ'ուղղուին, ուր կը բնակի
 Ս. Ճորովի քարտուղար Պրանքատօրն։ Բախ-
 տով անոր քով կը գտնեն վանք եկող արար-
 ղապեան ալ, որոնցմէ սիրալիր ընդունելու-
 թիւն կը գտնեն՝ շնորհակալութեամբ միասին,
 միայն հարկ ըլլալով որ նուեցիոյնի փութով հա-
 ղորդեն՝ որ աւելորդ նեղութիւն չկրեն իւր փորձա-
 ւորները՝ արարողապետ մերայնոց պատրաստ

նաւակը կը մտնէ և կ'երթայ խօսելու անոր հետ։
 Դուռնոցն ալ սիրալսածար կը լսէ, գիտնալով որ
 ամէն ոք պատշաճագոյնը զայդ կը համարի. Ա-
 րարողապետն ըսեր է մինչև իսկ. «Չի՛նչ յայրա-
 րուքիս ունի, զի խաւարացի ոք փոշուից ին-
 ռազարդ և անվորուս յատեան կցէ յունակերպ
 ձեւով »։

Այս որոշումէն վերջ Հ. Տեղապահ կը սա-
 մանէ զ՛. Ստեփան Ասիկեան և զ՛. Մկրտիչ
 Ազգերեան. առաջինը՝ «ի՛րար սարկաւազ յոյն ա-
 ձետարանակարացաց» և երկրորդը՝ «ի՛րբ կիտա-
 սարկաւազ զրազարդաց յունարեան», որոնք կը
 սկսին պատրաստուիլ լաւ կատարելու իրենց
 դերերը։ Յաջորդ օր երկուքը միասին կ'երթան
 Վննետիկ յոյն բարեկամ «փափագ»ին՝ իբրև
 տեղեկութիւններ տանելու հնութեանց մասին ու
 ճարտարօրէն կ'որոսան Առաք. թուղթի և Աւե-
 տարանի յունակերպ ընթերցման եղանակները,
 ինչպէս նաև սարկաւազի զգեստներու ձևերը, կն՝
 զորս ուրքան որ գիտեն՝ բայց կ'ուզեն լաւ ստու-
 գիլ ու վստահանալ։ Բարեւոյտ անձը բուրբոխ
 անկաւսած ինչորդ պատճառին՝ կու տայ նաև
 երկու յունարէն գրքեր և տարեկան անետարան-
 ներու կարգը։ Եւ որովհետև տպագրութիւնն ու
 կազմը անպատշաճ է՝ Պապին արարողապետները
 խորհուրդ կու տան որ մերայինք օրինակեն
 այդ յոյն բնագիրները և դնեն հայերէն զարդա-
 րուն անետարանի մը մէջ։ Հոս ծամանակազգ
 կ'աւելցնէ.

«Յասկ Հ. Ստեփանի ցնտա թէ հայերէն անետա-
 րան կարծիք հանել յատեան ըստ կրկին զարու. մի՛-
 տղոյն որմաթապատ փառաւոր, և միտ ևս կարմիր
 կազմով, յայնձմ Կծեկով խարտաւելակաց պաղին
 ընդ միմեան՝ աւելի, եթէ զոքս գտաուարն բերցնել,
 մերումս յարձէ փառաւորութեան, վասն որոյ հոռուն
 պատասխանի թէ զմիշակն բերէք կարմրակազ»։

Հուսկ վերոյիշեալ Հայրերը ամէն ինչ ի Ս.
 Ղազար պատրաստելէ վերջ՝ վննետիկ կը վերա-
 դառնան հանդիսին նախընթաց իրկուսը, մարտի
 Յովհաննէս աղա Սեղբոսեանի տունը գիշերելու
 համար, որպէս զի չարգիւրտին օդոյ որևէ ան-
 սկսելով փոփոխումէ։

Հանգիստիցը, որ տօն է լատինաց Ս. Բենե-
 նեդիկտոս սբբայի, ամբողջ քաղաքը իբրև կի-
 րակի տօն կը պահէ։ Վանական կարգադրու-
 թեան մը համաձայն նոյն առաւօտ Ս. Ղազարէն
 կը մեկնին նաակով Ս. Գէորգ ինն հօգի, որ են.
 Հ. Յովսէփ, Հ. Յովհաննէս, Հ. Ղուկաս, Հ. Ան-
 տոն, Հ. Մատթէոս, Հ. Յակոբ, Հ. Մանուէլ,

Հ. Թադէոս եւ Եղ. Անտոն, իբրև «քանդօք» այս-
ինքն երգիչը ժղնակաւնը սարկաւազաց ի դը-
պրուրիան» և. անմիջապէս եկեղեցի կը մտնեն,
ուր ոչ մէկը անանց տոմսակի կրնար մտնել:

Կ'ըսէ Հ. Ազերեան.

«Այլ ոչ սակաւք է Ֆրանկաց պէսպէս նարբիք
մտեալ են, է՛ որ զօթաշապկի զերեւածը արհիւլ՝ որպէս
պաշտօնեայ, է՛ որ կապոց ինչ արհիւլ զանթով, կամ
մեկնոց զթևով՝ որպէս պաշտօնեայ մեռն ի կարգի-
նայոց կամ յեպիսկոպոսոց. են»:

Հ. Ստեփանն եւ Հ. Մկրտիչ աստու կանուի
մարքէտին տունէն Ս. Գէորգ կը մեկնին եւ բա-
րեբախտ կը գտնուին պատարագնին մատուցա-
նելու՝ վանհօրմէ վերջ՝ մնաստանին վերնա-
յարկը գտնուող Ս. Բենեդիկտոսի խորանին վրայ,
ճիշդ իր տօնին, վասն զի անկարելի կ'ըլլայ
եկեղեցւոյն մէջ, պատարագիներու բազմու-
թեան պատճառաւ:

Եկեղեցի իշնելէ յետոյ կը հրաւիրուին Պապին
արարողապետէն՝ զգեստաւորուելու եւ պատրաստ
գտնուելու համար, զոր այսպէս կը նկարագրէ Հ.
Ազերեան:

«Վ. Հ. Ստեփանն զգեցաւ զշապկի ի դիպակէ, եւ
ափսոս վառնջօք եւ զթխմամբք զուրար սրբոյն Ստեփան-
նոսի խաչածե փաթուլեթեալ, եւ բազպան տիպայ յեր-
կոսն զաստակ (ըստ ժամարարի): Եւ Հ. Մկրտիչն
զգեցեալ նոյնպէս տիպայ շապկի, եր ի զաստակ՝ բազ-
պան ոսկեազդիւս ի նիթթոյ Ֆրանսայու կոշիկելոյ, եւ
ի վերայ ձախոյ բազպանին փաթուլեթեաց զուրար ի
նոյն նիթթոյ առկախեալ, Եւ ասեալ ի ձեռս զգիրս
խորանց զլանջօք (որոց մին էր փոխան Ալեուարանի՝
քաղառն Աստուածաբնի, եւ միւսն փոխանակ զորոց
ընթերցուածոյ՝ խորհրդատեօք, միտրեանկ կարմրակազմ
ոսկեղուք, ունելով զկարգալի բանս յունարէնս մածու-
թեալ ի մէջն ձեռնազրով խորանց):»

Ժամ 10ին փառաշուք թափորը կը սկսի շար-
ժիլ եւ իշնել մնաստանէն դէպի հոյակապ եկե-
ղեցին: Երիտանազգեաց կարդիխալներէն վերջ
ընդհանուր խանդավառութեանց մէջ տանար կը
մտնէ նորընտիր Քանդապայպետ Պիտո Է. զա-
նաւորակի վրայ բազմած, մինչ վենետկոյ
երկինքը կը լեցուի բոլոր զանգակներու հանդի-
սաւոր զօղանջներով եւ թնդանութներու զոռու-
մով:

Այն ինչ մէն մի պաշտօնեայ իր տեղը կը զբաւէ՝
կը զգեստաւորուին ծիրանաւորք. Քահանայաւ-

պետին զատուն քով կը զբաւեն սարկաւազ ծի-
րանաւորն ու կիսասարկաւազ մոնսիներօ մը եւ
միւս ամէն պաշտօն ունեցող անձնաւորութիւնը՝
արարողական զգեստներով: Այսպէս ամէն ինչ
պատրաստուելէ վերջ՝ արարողապետը կ'առաջ-
նորդէ զՀ. Ստեփանն ու զՀ. Մկրտիչ ու կը
դասէ պապին պաշտօնեաներուն կարգին մէջ՝
Պիտո Է. ի հանդէպ լատին կիսասարկաւազին
երկու կողմերը: Իրենց ետեւ բարձրաստիճան
եկեղեցականներու կարգին վրայ կը գտնուի նաև
Պրանքատորն որ կ'ըսէ « դաշն ձայնիւ եւ ժպտե-
լով ց Հ. Ստեփանն. Էս եղի պատճառ մտից
ձեռոց յայս հանդէս»:

Ազերեան սեղմ ու մանրամասն կը սկսի տե-
ղեկագրել մի առ մի ձայնաւորին ընթացքը՝
արարողական շարժումներով եւ կը հասնի մինչև
Ընթերցուած, զոր նախ լատին կիսասարկաւազը
կը կարդայ: Անկէ վերջը Հ. Մկրտիչն է որ՝
հետեւելով արարողապետին՝ կը մտնենայ Ս.
Պապին եւ յետ օրհնութիւնն ասնելու կը դառնայ
իւր տեղը. նախ ձայն մը կը լսուի. Հ. Ստե-
փանն է, ինչպէս կ'ըսէ ժամանակագրութիւնը. «Ի
ձայնի՛ Հ. Ստեփանին՝ փոօսթումէն սկսաւ եւ
Հ. Մկրտիչն ընթանալոյ. Գաթիլիքիս եւ, զկա-
րդիկեայց բուրքն Խ. Պետր. Ս 1-7. եղանա-
կելով ըստ կիրպի աւետարանածայնի յունաց
վասն հանդիսի»: Շատ աւելի հետաքրքրականն
է սովկայն յաշորդը. անեսարանի լատիներէն
ընթերցմանէն վերջ ծիրանաւոր սարկաւազի
մը կողմէն, Հ. Ստեփանն կ'առաջնորդուի Պապին
մօտ, ուր յունարէն լեզուով Անոր օրհնութիւնը
կը խնդրէ.

« Ի խնդրել յունարէն զօրհնութիւն ի պապէն, Էւ-
լ՝ դիտեմ են. պապն կիսաթուղտով եւ իբր վարանելով
անհարկէր առնթեթեակաց խարտաւլակին, թէ զի նշ
տալէ պատասխանի. եւ ըստ Իտրերդոյ նորս երկորդ-
դեաց զայն բան՝ զոր լատիներէն ասացեալ էր առ
կարգիսայ սարկաւազն»:

Այժմ կարգը Հ. Ազերեանինն է, որ կը ձայնէ.

« Ստեփան օրքի են. — եւ Հ. Ստեփանն հանդիսաւորապէս
կը սկսի կարգաւ — «էք դո՛ւ գաղա՛ Մարգրիտ՛ն, են, այն-
պիսի բնական զեղզեղմամբ, մինչև ասչիլ ամենայն
հանդիսականաց, որպէս այն թէ կատարեալ հոռօմ է
ըստ լեզուին, որպէս եւ ըստ տարաբաւոյ »:

Հ. Ստեփանի մտերիմներ՝ որ ներկայ եղած են՝
չեն կրցած նոյն աստն անդրադառնալ եւ իմա-

նալ, այն աստիճանի նա յաջողեր է, մինչև իսկ Սրբազան Հայրապետին իսկ մեծ գոհունակու- թեան արժանանալով...

« Բաւարո կարգացմանն-կ'ըսէ ինք իսկ Ալգերեան Հ. Մկրտչը - տարաւ կիսասարկաւագ ի. Մկրտչի զա- լետարանն առ պապն, և նա յտակի կալով՝ իրականօք ինն համբուրեաց »:

Ժամանակագիրը կէտ առ կէտ կը շարունակէ ապա Գահանայապետական ձայնաւորին յաջորդական ընթացքը նկարագրել, ամէն սեփական ծէսերովը, գոր ներկայացնել հոս զանց կ'ընենք: Կը հետաքրքրէ սակայն դէպք մը, որ տեղի ու- նեցած է պատարագէն վերջ, երբ Պիոս Է. քա- հանայապետական խոյրը դնելով՝ պատշգամէն կ'որհնէ հրապարակին մէջ խնուած ժողովուրդը, որունը կը զռչեն. Կեցցէ, կեցցէ քահանայա- պետը .

«Մտոցեալք կամ անգիտացեալք ըստ սովորութեան Հաւովմայ Կայցել զներողութիւն, քայց դիտաւորութիւն էր նոյն, վասն որոյ և սրբաբանն բնիւն ի վայր զժողով ներողութեան. և եղեն մնչուոնք ձայնից կրկին՝ հանգերծ թագանօթիւք ևն. »:

Երկու Միտարեաններուն անունները Վե- նետոյ լրագրաց մէջ ալ յատկապէս յիշատա- կուեր են, իբր պաշտօնական բաժին ունեցող յոյն ծիսակատարներ՝ սոյն թագադրութեան Չայնաւորին. իսկ ծանօթ անձինք ուրախակ- ցութիւն յայտներ են ամէն անգամ Միտարե- անին մը հանդիպելուն:

Ըստ տեղեկագրութեան Ալգերեանի՝ կ'աւելցը- նենք, որ Պիոս Է. փառաւոր ձայնաւոր մ'ալ մատուցեր է նոյն տարու ապրիլ 13-ին Չատկի օրը Վենետոյն Ս. Պետրոս պատրիարքական եկեղեցոյն մէջ, և դարձեալ հրաւիրուելով՝ մին- նոյն դերերը կատարեր են Հ. Ստեփան և Հ. Մկրտչի:

Հ. Ղ. ՏՍԵՍՏՍ

Գ Բ Ա Կ Ա Ն

ՀՈՄԵՐՈՍԻ ՈՒԴԹԱԿԱՆ

Ա. ԵՐԿ

(Շար. տես 1921 թզմ. էջ 888)

Պատասխանեց անոր ըզգօն Տելեմաքն. « Հիւր, ես պիտի անկեղծութեամբ խօսիմ քեզ. Մայրքը կ'ըսէ թ' Ողիսէսի որդին եմ. ես չեմ գիտեր, զի ո՞վ էր հայրը ճանչցաւ, իցի՛ւ զաւակն ըլլայի ես Երանիկ Մարդու մ'որ իր կալուածներուն մէջ հասնէր Ալեոթի. Բայց այն դիցաւոր, զի կ'ըստ թէ հայրս ըլլայ՝ մարդոց մէջ պինդ զրքեախօսն է: Ահաւասիկ ինչ որ ինծի հարցուցիր »:

Բարեց ծաւի աստուածունհին Աթենաս. « Բայց աստուածները չեն վըճում՝ որ քու ցեղդ Անշուք մընայ ապագային, զի ծընաւ Ըզքեզ նոյն ինք Պենելոպէն. Բայց եկուր Ըսէ ինծի անկեղծութեամբ. Ինչ խընչոյք է՝ այդ և ինչ է՝ այդ ամբոխն, ինչ պէտք կար, Հանդէս մըն է թէ հարսանիք, զի ատի Հասարակաց ծախքով եղած խրախճան չէ. ինձ կը թըրէ որ այդ լիբբերն եկեր հոս քու պալատիդ մէջ կը շուտային զեղիւթեամբ: Ողջմիտ ո՛ր և է՝ մարդ հոս որ մըտնէր Այդ լըբբութեանց վըրայ պիտի զայրանար »:

Պատասխանեց անոր ուշիմ Տելեմաքն. « Ողովնետե ինծի կ'ուղղես դուն, ո՞վ հիւր, Հարցումներ այդ բաներուն վրայ, գիտցիր արդ Որ ընչեղ էր այս տունն երբեմն ու ամբիծ, Որչափ ատեն որ Ողիսէս այս տեղ էր. Բայց աստուածները շարիքներ նիտալով՝ Ուրիշ կերպով սահմանեցին, ուղեցիր Որ մարդոց պինդ անփառունակն ըլլայ ան: Եւ ես վըրան այնչափ պիտի չըլայի եթէ ինկած մեռած ըլլար Ելիոն՝ Ընկերներուն հետ մէկ, և կամ մարտէն վերջ Բարեկամաց գիրկը. Բոլոր Աթոյանաք Անշուտ իրեն զամբան պիտի կանգնէին, Որ պիտի մեծ պարծանք ըլլար իր որդւոյն Ապագային. սակայն Արպեայք շուպցին Անարգանօք զանի երկրէս. կորուս ան Անտես՝ անլուր, թողով ինձ սուգ ու արցունք. Եւ ան միայն չէ՛ որ կու լամ ու կ'ողբամ. Դիք ինձ ուրիշ զըմէն ցաւը նիթեցին: Դուլիբոն, Ամսէ, ծառուտ Զակինթոս կըզգիններուն բոլոր պետերն, և դարձեալ Ապառաժուտ Իթակէի իշխաններն Ամէնքն ալ մօրքս հետ կ'ուզեն կարգըլի եւ կը սպանեն տունըս. մայրս ոչ կը մերժէ Այդ ժանտաժուտ ամուսնութիւնն, և ոչ ալ Բանձրն կ'ատնէ. իսկ անտոք տունս հիմերէն կը քանդեն՝ իմ ժառանգութիւնս ուսելով. Եւ պիտի զիս ալ ուսեն քիչ ստնէն »: